

บันทึกองค์ความรู้

ชื่อเรื่อง	การระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘
ชื่อผู้บันทึก	นายชัยรินทร์ ธรรมอมรพงศ์ ตำแหน่งนักวิชาการปฏิรูปกฎหมายอาวุโส นางสาวพิมพ์พสุ จวบความสุข ตำแหน่งนักวิชาการปฏิรูปกฎหมาย
วันเดือนปี	๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙
แหล่งที่มาของความรู้	การประชุมสัมมนา เรื่อง การระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ จัดโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ณ โรงแรม Swissotel Le Concorde กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙
เนื้อหา	

บันทึกองค์ความรู้นี้เป็นการสรุปจากการเข้าฟังการประชุมสัมมนา ในหัวข้อเรื่อง การระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)^๑

ทรัพย์สินทางปัญญาถือเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่ใช้ในระบบการเงินและการลงทุนด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งการประเมินมูลค่าทำได้ยากมาก และวิธีการประเมินทรัพย์สินทางปัญญามีแตกต่างกันไปหลายวิธี

ทรัพย์สินทางปัญญา ภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้ ทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ความลับทางการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และอื่นๆ ก็สามารถนำมาใช้ระดมทุนได้ รวมทั้งไม่บังคับว่าจะต้องเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่จดทะเบียนไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญาไว้แล้วเท่านั้น แม้ยังไม่จดทะเบียนไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญาก็สามารถนำมาใช้ระดมทุนได้เช่นกัน

ส่วนหลักการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญานั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ วิธีการหลัก คือ หลักการประเมินมูลค่าที่เป็น “ตัวเงิน” และหลักการประเมินแบบ “Checklist” ซึ่งหลักการประเมินมูลค่าที่เป็น “ตัวเงิน” นั้นสามารถประเมินได้ด้วยวิธีพื้นฐาน โดยประเมินจากต้นทุน ราคาตลาด รายได้ที่คาดว่าจะได้รับ หรือประเมินได้ด้วยวิธีอื่น ๆ โดยการผสมผสานวิธีพื้นฐานเข้าด้วยกัน ส่วนในหลักการประเมินแบบ “Checklist” นั้นเป็นการประเมินเชิงคุณภาพที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าที่เป็น

^๑ ในการบรรยาย มีเอกสารประกอบการบรรยายทางวิชาการ หัวข้อ “โครงการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา” โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

“ตัวเงิน” และจัดอันดับหรือให้คะแนน “ตัวชี้วัด” หรือ “ปัจจัย” เช่น ประโยชน์ที่ผู้ซื้อหรือผู้ครอบครองจะได้รับ ศักยภาพของตลาด และอายุในการสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจ เป็นต้น

องค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย ประกอบด้วยองค์กรสำคัญ ๆ ได้แก่ ๑. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่ขึ้นทะเบียน การซื้อ ขาย ให้เช่า หรือจำนองทรัพย์สินทางปัญญา ๒. IP thaimart.com เป็นตลาดซื้อ ขาย หรือให้เช่า ทรัพย์สินทางปัญญา ๓. สมาคมนักประเมินราคาอิสระไทย เป็นหน่วยงานประเมินมูลค่าของทรัพย์สินทาง ปัญญา ๔. สถาบันการเงิน เป็นหน่วยงานที่ปล่อยกู้ ๕.บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เป็นหน่วยงานรับประกันทรัพย์สินทางปัญญา

องค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญาของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีน นั้น ประกอบด้วย องค์กรสำคัญ ๆ ได้แก่ ๑. ขึ้นทะเบียน ๒. ตลาด ๓. ประเมิน ๔. เงินทุน ๕. ประกัน แต่จะแตกต่างกันออกไปใน รายละเอียด โดยประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ให้องค์กรเอกชนเข้ามาดำเนินการทั้งหมด แต่ในขณะที่ประเทศสหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีนเป็นประเทศที่ให้ทั้งองค์กรรัฐและ องค์กรเอกชนเข้ามาดำเนินการร่วมกัน ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคของการระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญา คือ ๑. เรื่องการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แบบ real time และสามารถเชื่อมโยงสถานภาพของทรัพย์สินทางปัญญากับกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ ๒. เรื่องการมีกฎหมาย รับรองวิชาชีพการประเมิน และจัดให้มีการฝึกอบรมวิธีการประเมินทรัพย์สินทางปัญญา ๓. เรื่องการสร้าง แรงจูงใจให้มีการค้าขายทรัพย์สินทางปัญญาผ่านตลาดกลาง และจัดให้มีฐานข้อมูลราคาของทรัพย์สินทาง ปัญญา ๔. เรื่องการเพิ่มประเภทของผู้รับหลักประกัน และจัดให้มีการค้าประกันสินเชื่อจากทรัพย์สินทางปัญญา ๕. เรื่องวิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา และวิธีการบันทึกบัญชีที่เป็นระบบ ๖. เรื่องการลดโอกาส ในการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา